

Ang Banagbanag

Enero 2019

The Dawn in the Cebuano

Enero 2019

And Diyos Nisulti Ngadto sa mga Nasud

“Humilum kamo ug ilhon ninyo nga ako mao ang Dios. Pagabayawon ako sa taliwala sa mga nasud, pagabayawon ako dinhi sa yuta.”
—Psalm 46:10

Ang pagsugod sa tuig 2019 atong nakaplagan ang mga kasingkasing sa katawhan nga puno sa kabalaka, kalibog, kawalay kasigurohan, ug sa daghan nga mga kaso, ang kasuko ug kahigawad. Kini tungod kay usa ka tuig na ang milabay nga walay bisan usa sa dagkong mga problema sa kalibutan ang nasulbad. Ang “kasakitan sa mga nasod, uban ang kalibog, ... ang mga kasingkasing sa mga tawo nga nagpakyas niini tungod sa kahadlok,” gitagna ni Jesus susama sa kasamok karon, kon dili ba labaw pa, kay sa miaging tuig.-Lucas 21:25,26

Bisan tuod nga dili na kinahanglan natong tan-awon sa layo aron mahibal-an ang daghan kaayong mga suliran nga nikaylap sa kalibutan karon, usa ka bag-o nga Gallup poll, ang gipatik niadtong Nobyembre 2018, ang angay natong tan-awon. Niini nga surbi, nga naghisgot sa mga isyu nga naka-apekto sa Estados Unidos, gipangutana kini nga pangutana, “Unsa sa imong hunahuna ang labing importante nga problema nga

Wala Matagbaw sa Pangagamhanan/Dili Maayo nga Pamunuan	27%
Mga Suliran sa Ekonomiya	13%
Immigration/Iligal nga mga Langyaw	13%
Paghiusa sa Nasud	6%
Relasyon sa Rasa/Rasismo	6%
Healthcare	6%
Kakulang sa Pagtahod sa Matag Usa	5%
Pamatasan/Moralidad/relihiyon/Pagkunhod sa Banay	3%
Kalikopan/Polusyon	3%
Ang Medya	3%

giatubang sa nasud karon?” Ang mga porsiyento sa nag-unang mga tubag sa mga mitubag sa niini nga pangutana mao ang mosunod:

Ang nahabilin nga 15% sa mga tubag nagkatibulaag sa kapin sa 25 ka laing mga kategoriya nga wala gilakip sa ibabaw. Ang daw gipunting sa survey mao nga, sa layo ug layo, ang mga tawo nagpakita sa ilang pagkadismaya sa gobyerno ug sa ilang mga lider isip mao ang kinadak-ang problema sa nasud labaw sa ubang mga isyu. Sa kasukwahi, usa ka gamay nga porsiyento sa mga mitubag, 3% lamang ang nakahibalo nga ang pagkunuhod sa pamatasan, moralidad, relihiyon ug pamilya nga adunay susama nga gikabalak-an.

KATAPUSAN SA TAWO NAKAB-OT

Ang mga survey nga susama sa nahisgotan nga mga butang makapaikag sa pag-usisa ug pagsusi. Bisan pa niana, gamay ra ang nausab kabahin sa pagsulbad sa daghang mga problema sa katawhan, bisan sa niini nga nasud o sa ubang bahin sa kalibutan. Igo na kon kita makaamgo nga gikan sa panglantaw sa kamatuoran ug ang katumanan sa mga panagna sa Bibliya, ang tawo hapit na moabot sa iyang kinatumyan. Hinoon, mapasalamaton kini usab nga nagpasabot nga ang panahon oiabut sa tawhanong kasinatian sa dihang ang awtoridad ug gahom sa Diyos sa dili madugay magpakita sa mga kalihokan sa mga tawo. Mao kini nga ang Diyos, pinaagi sa salmista, nagpasabut sa atong teksto, nga nagaingon, “Hunong, ug hibalo nga Ako ang Diyos.”

Kini ang paglaum niadtong nagsalig sa Diyos! Ingon sa pagtan-aw sa unahan sa tuig 2019, kini uban sa pagsalig nga walay mahitabo nga makabalda sa katapusan ug mahimayaon nga sangputanan sa balaang katuyoan. Ang pagkasayud niini, ug ang pagsiguro niini, usa ka dakung tinubdan sa pag-awhag ug kalig-on, ug usa ka panalipod batok sa pagkahisama sa dili maihap nga mga kontrobersya nga naglangkob sa kalibug niining daotang kalibutan.

Alang sa sinsero nga estudyante sa Bibliya, walay duhaduha nga ang mga panagna sa Bibliya anaa sa proseso sa katumanan nga naghulagway sa pagtapos sa kalibutan ni Satanas ug sa panahon nga ang gingharian ni Kristo matukod alang sa pagpanalangin sa katawhan. Malipayon kadtong nakahimo sa pag-ila sa kahulogan sa daghang mga ilhanan niining mahinungdanon nga panahon diin kita nagpuyo. Bisan pa, ang pagtagamtam niini nga kahibalo wala magpasabut nga kita makatan-aw sa unahan sa 2019 ug makita ang detalye kon unsa ang mahitabo. Wala kita mahibalo kung unsa ang mahitabo sa ekonomiya, ni mahibalo kung unsa ang mahitabo mahitungod sa isyu sa imigrasyon, pag-atiman sa

panglawas, relasyon sa rasa, o sa daghang mga problema nga giatubang niining mao lamang nga nasud. Ang nahibal-an nato mao, nga bisan unsa pa ang mahitabo, ang mga plano sa gingharian sa Diyos dili mapugngan o malangan.

Sa pangbukas nga bersikulo sa salmo diin ang atong teksto gikutlo, si David misulat, “Ang Diyos mao ang atong dalangpanan ug kusog, usa ka tabang karon sa kasamok.” Ang Diyos kanunay nagtabang sa iyang katawhan sa ilang matag kagubot, ug kini nga teksto usa ka paghupay sa tanan nga nagbutang sa ilang pagsalig kaniya. Bisan pa, miabot kini karon sa mas dako nga kahulogan, kay ang mga bersikulo nga nagsunod nagpakita nga ang paggamit sa salmista sa termino nga “kasamok” usa ka dayag nga paghisgot sa gihulagway ni Daniel nga “usa ka panahon sa kasamok, sama sa wala gayud sanglit adunay usa ka nasod.”- Dan. 12:1

Gikutlo ni Jesus ang tagna ni Daniel, ug gipakita nga ang katumanan niini mao ang katapusan sa karon nga Kristohanong panahon, sa panahon sa iyang pagbalik ug ikaduha nga presensya. (Mateo 24:3,21,22) Naghubitt kini sa mismong panahon karon nga atong gipuy-an, sa dihang, ingon sa gitagna ni Jesus, ang mga kasingkasing sa mga tawo mapuno sa kahadlok. (Lucas 21:26) Samtang ang kalibutan nagsugod na sa tuig 2019, wala’y bisan unsa nga makita aron malikayan ang ilang mga kahadlok, ug walay bisan unsa nga makahatag sa kasigurohan nga ang mga suliran nga naggikan sa daghang mga bahin masulbad.

Apan, alang niadtong nagbutang sa ilang pagsalig sa Ginoo, lahi kini. Kini makit-an sa luyo sa kuta sa mga saad sa Dios ug dili mahadlok, "bisan pa ang yuta pagakuhaon, ug bisan ang kabukiran mahulog sa taliwala sa dagat." (Salmo 46: 2) Ang “yuta” nga gigamit dinhi usa ka simbolo sa tawhanong katilingbanong kahan-ayan nga gihulagway ni Apostol Pablo nga “kining daotan nga kalibutan karon.” (Galacia 1:4) Mao kini ang pagbungkag niining “yuta,” uban sa tanang mga kadautan nga nahitabo niini, nga naghatag sa mga kasingkasing sa mga tawo nga mapuno sa kahadlok. Apan, dili kita mahadlok tungod kay, sama sa gipahayag ni David, “ang Dios mao ang atong dalangpanan ug kalig-on.”

Human magsulti mahitungod sa “mga bukid,” simbolo sa yutan-ong mga gingharian, nga “gidala ngadto sa taliwala sa dagat,” ang salmista midugang, “Ang mga tubig niini magangulob ug mangalisang, ... ang mga bukid magauyog tungod sa paghubag niini.” (Salmo 46:3) Gigamit ni Jesus ang dinaguok sa dagat ug mga balod aron ihulagway ang dili mahimutang, walay paglaum nga kinaiya sa mga tawo niining panahon sa

tibuok kalibutan nga kagul-anan. (Lucas 21:25) Gihisgotan usab kini ni propetang Isaias, nga nag-ingon, “Alaot ang panon sa daghang katawhan, nga naghugpa sama sa kabanha sa kadagatan; ug sa pagpadalagan sa mga nasud, nga nagahaguros sama sa paghaganas sa daghang mga tubig! Ang mga nasud modalagan sama sa paghaganas sa daghang mga tubig: apan iyang pagabadlongon sila, ug sila mangalagiw sa halayo, ug pagabugtawon ingon sa tahop sa kabukiran sa atubangan sa hangin, ug sama sa nagatuyok nga abug sa atubangan sa bagyo. Isaias 17:12,13

Lisud mahanduraw ang usa ka mas tin-aw nga hulagway kay sa niining kaguliyang nga kahimtang sa mga nasud karon. Ang mga nasud, ug ang katawhan sa kinatibuk-an, nag-alsa sa kasamok ug kasuko. Sa pagkatinuod, ang tanang mga gingharian, mga gobyerno ug mga institusyon sa katilingban gihugpong sa kusog nga dagat sa tawhanong pagbati. Ang uban kanila nahulog na ngadto sa “dagat,” ug ang mga nahibilin hinay-hinay nga nagkaluya gikan sa hugot nga gibutang sa kanila pinaagi sa lisud nga “mga balod” sa mga masulub-on nga masa.

Sa pagtan-aw gikan sa panglantaw sa tawhanong kaalam, kining magubot nga sitwasyon sa kalibutan usa ka makalilisang. Dili kita angay mahadlok, bisan pa, tungod kay nahibal-an nato nga sa kini usa ka diosnong katuyoan ginabuhat. Mao kana nga katuyoan nga gihulagway ni Propeta Haggeo sa diha nga siya misulat nga ang Dios “magauyog sa tanang kanasuran,” ug unya “ang tinguha sa tanang kanasuran moabot.” - Hag. 2:7

“ANG YUTA MALANAY”

Bisan tuod ang katapusan haduol na, ang panahon wala pa moabut aron ang Diyos mosulti og kalinaw sa mga nasud. Ang dugang nga “pag-uyog” kinahanglanon aron ang mga tawo makombinsir nga dili sila, pinaagi sa ilang kaugalingong kaalam ug gahum, magpatunhay sa kalinaw ug kasigurohan sa yuta. Tungod niini, ang tingog sa Ginoo karon nadungog sa laing paagi. Ang mga nasud naglungotlungot, ang mga gingharian nagisi; Gipamulong niya ang iyang tingog, ang yuta natunaw.” (Salmo 46:6) Ang “tingog” sa Ginoo simbolo sa iyang awtoridad ug gahum. Sama sa gipakita sa Propeta nga si Haggeo nga ang Ginoo “magauyog sa tanang kanasuran,” busa gisulti usab ni David ang samang butang. Iyang gihulagway ang pagbungkag sa kasamtangang katilingbanon nga kahimtang ingon nga pagtunaw sa yuta. Busa, kon kita naghunahuna niini nga “gikuha” o “giuyog,” o ingon man “natunaw,” ang ideya mao nga ang kasamok sa kalibutan hapit na matapos.

Dili kini angay nga kahadlok sa katawhan sa Diyos. Nagpatalinghug

sa gipangangkon sa Magtutudlo nga gipili niya ang iyang mga tinun-an “gikan sa kalibutan,” naningkamot sila sa pagsunod sa mga panudlo ni Apostol Juan nga dili higugmaon kini. (Juan 15:19; I Juan 2:15) Ang sistema sa “karon nga daotan nga kalibutan” dili takus sa gugma sa Kristohanon, kay kini gihulagway sa sala, kahakog, kahangol, pagpanglupig ug gubat. Ang mga sumusunod sa tunon ni Kristo naglipay sa ilang kahibalo nga ang ingon nga kalibutan moabot na sa katapusan, ug nga sa iyang dapit pagatukoron ang usa ka bag-o, matarong nga kalibutan, ang gingharian ni Cristo.-Isa. 65:17; II Pedro 3:13; Pinadayag 21:1-3

Tinuod nga ang katawhan sa Ginoo sa pagkakaran nagpuyo taliwala sa kasamok nga maoy hinungdan sa pagtangtang sa simbolikong yuta. Gipailalom kini sa mga kalisud nga giatubang sa mga tawo nga may kalabutan sa mga pag-uyog sa palibot niini. Apan wala sila mahadlok, kay sama sa gipahayag ni David, “Si Jehova sa mga panon nagauban kanato; Ang Diyos ni Jacob mao ang atong dalangpanan.” (Salmo 46:7) Samtang ang Diyos sa makadaghan makahimo sa paghatag sa proteksyon sa pisikal ngadto sa iyang mga katawhan kung kini mao ang iyang kabubut-on sa pagbuhat sa ingon, ang atong labing dako nga kahupayan ug kalig-on mao ang pagsabot nga iyang gihatag kanato sa kahulogan sa kalisud sa kalibutan-nga kini naglihok alang sa mga tawo nga adunay dakong katuyoan sa kalinaw ug panalangin nga iyang gisaad sa tibuok niyang Pulong.

Ngadto sa katawohan sa Diyos ang imbitasyon gipaabot, “Umari kamo, tan-awa ang mga buhat sa Ginoo, unsa ang mga kagul-anan nga iyang gihimo sa yuta. Gipahunong niya ang mga gubat hangtud sa kinatumyan sa yuta; Gibali niya ang pana, ug gibunggo ang bangkaw; Gisunog niya ang karwahe sa kalayo.”(bersikolo 8,9) Dagko ug kaylap ang mga “kalaglagaan” nga nahimo na sa “yuta.” Gipatuo ni David nga kini ang mga buhat sa Ginoo. Lisud nga mahatud kini sa kamatuoran nga ang Diyos maloloy-on, mabination ug mahigugmaon, kung dili alang sa dugang nga katin-awan sa balaang katuyoan sa kung unsa ang ginabuhat. Pinaagi sa “mga kalaglagaan,” gipatin-aw sa salmista, nga ang Ginoo “nagpahunong sa mga gubat hangtud sa kinatumyan sa yuta.”

Dili kita angay nga maglisud sa pagsabot niini, tungod kay nahibal-an nato nga usa sa mga punoan nga kinaiya niining kalibutan karon nahimong gubat. Ang katapusang tigbantay sa kadaghanan sa mga panagbangi niini usa ka gubat. Tin-aw, nagtuo kita, nga ang bugtong paagi sa paghunong sa gubat mao ang pagwagtang sa sistema nga gatugot

ug kasagaran gihimaya ang gubat. Sa diha nga kadtong nalamdagan sa Pulong sa Diyos midawat sa pagdapit sa “pagtan-aw sa mga buhat sa Ginoo,” ug nakita nila ang “mga kalaglagan” nga iyang nahimo sa yuta, ila usab nasabtan ang panginahanglan niini ug ang mahimayaon nga sangputanan. Tungod niini, wala sila mahadlok. Nahibal-an nila nga ang walay kinutuban nga kaalam ug labing gamhanan nga gahum nga nagkontrolar sa uniberso nagabuhat sa usa ka mahimayaon nga katuyoan diin, kung hingpit nga mahuman, magpadayag sa kaluoy ug gugma sa Diyos alang sa tanang katawhan.-Sal. 103: 8-11; Juan 3: 16,17; I Juan 4: 9,10

PAABUTA NG GINOO

Sulod sa daghang mga siglo kadtong nahigugma sa pagkamatarung ang kasagaran nalibog kon ngano nga ang Ginoo nagpadayon sa pagtugot sa in hustisya ug pagkadautan nga molambo sa yuta. Ang mga mapagarbuhon, ang mga arogante, ug ang mangil-ad kanunay nga mga nagmauswagon, samtang ang mga maaghop ug mga putli nag-antus. (Salmo 94:1-7; Mal 3:14,15) Sa matag henerasyon, ang pagkalagot sa tawo ngadto sa tawo nakahimo sa dili maihap nga linibo nga nagbangutan.

Kini ang tubag niining kasamok sa iyang katawhan nga ang propeta nagrekord niini nga mga pulong: “Paghulat kamo kanako, nagaingon si Jehova, hangtud sa adlaw nga ako motindog sa tukbonon: kay ang akong hugot nga tinguha mao ang pagtigum sa mga nasud, aron akong tigumon ang mga gingharian, aron ibubo kanila ang akong kapungot, ug ang tanan ko nga mapintas nga kasuko: kay ang tibook nga yuta pagalumpagon pinaagi sa kalayo sa akong pagpangabugho.” (Zephas 3:8) Kini nagpaila nga walay higayon nga ang Diyos wala naghunahuna sa kondisyon sa yuta nga supak kaayo sa iyang kabubut-on. Sa iyang kaugalingon nga tukma nga panahon ug paagi nga iyang gituyo nga wagtangon ang kalibutan sa tanan nga dunot nga mga institusyon sa tawo nga adunay dakong responsibilidad sa mga problema sa kalibutan, kaniadto ug karon.

Diha sa Isaias 42:13, gihatagan kita ug usa ka pagpasabut sa kinatibukan nga paagi nga ang Ginoo magpahinabo sa kalaglagan sa kalibutan ni Satanas. Ang manalagna nag-ingon, “Si Jehova mogula ingon sa usa ka tawong kusgan; siya mosulong sa kasina sama sa usa ka tawo sa gubat; siya mosinggit, oo, magangulob; siya makadaog batok sa iyang mga kaaway.” Ang “pagsinggit” ug “dinahunog” nga gihisgotan dinhi morag adunay samang kahulogan nga ang “tingog” sa Ginoo kaniadto

gipahayag sa Salmo 46:6, nga gipahayag sa salmista nga maoy hinungdan sa mga institusyon sa yuta “matunaw.” Kining tanan nga mga pulong nagpasabut sa paggamit sa langitnong awtoridad ug gahum pinaagi sa bisan unsang paagi nga gamiton sa Diyos sa pagtuman sa iyang mga katuyoan.

MGA PAMAAGI SA DIYOS

Usa sa mga pamaagi nga gigamit sa Diyos sa pagpahinabo sa katapusan niining daotan nga kalibutan karon mao ang pagtugot sa tawo nga makiggubat batok sa iyang isigkatawo sa ingon nga “gawas kon kanang mga adlaw kinahanglan pakubsan, walay unod nga maluwas.” (Mateo 24:22) Diha sa usa ka paghulagway sa katapusan nga hugna sa niining dakung panahon sa kasamok, atong mabasa nga ang Ginoo “magatawag sa espada,” ug nga “ang espada sa matag tawo mahimong batok sa iyang igsoon.” (Ezeq. 38:21) Ang hunahuna nga anaa sa nagkalainlain nga mga ekspresyon daw mao nga ang Diyos, sa iyang kaugalingon nga paagi, nagdala sa pagkalaglag sa kalibutan sa tawo pinaagi sa paghimo sa mga hakog nga mga paksyon, bisan ang mga nasud, mga pundok sa katilingban, o mga indibidwal lamang, nga makabangon nga uban ang tuyo sa pagguba sa usag usa.

Pagkaepektibo nga paagi kini sa katapusan mapamatud-an nga sa paghimo sa mga gubat ug pagpatay nga mohunong sa tibook nga yuta. Aron mahimo kini labaw pa kay sa pagkaguba sa mga hinagiban sa gubat ug pagpatay. Ang mga hnagiban sa gubat dugay nang gilaglag, aron lamang pagtukod pag-usab uban sa mas makalisang mopatay ug kaylap nga kapabilidad. Sa pagkatinuod, kini ang kinatibuk-ang konsepto sa gubat ug ang pagkuha sa kinabuhi sa isig ka tawo ang kinahanglan pagalaglagon diha sa mga hunahuna sa mga tawo. Ang himaya kinahanglan kuhaon gikan niini, ug ang katawhan kinahanglan nga masilag bisan sa paghunahuna lamang niini.

Si Moises, sa iyang pag-ampo nga girekord sa salmista, naghisgot mahitungod sa Diyos nga “ikaw nagapabalik sa tawo ngadto sa kalaglagan.” (Salmo 90:3) Pinaagi niini, ang mga tawo nakakat-on og usa ka pagtulun-an nga mosangput ngadto sa walay katapusan nga kalipay pinaagi sa ilang kinasingkasing nga pagtuman sa Diyos ug sa iyang matarung nga mga balaod. Kini nga pagtulon-an, nga gisumada ni Pablo, “ang sala ... mahimong hilabihan ka makasasala.” (Roma 7:13) Ang dakung “panahon sa kasamok” nga gitugot sa Diyos karon sa yuta mao ang usa sa katapusang mga leksyon nga ang tawo adunay oportunidad sa pagkat-on mahitungod sa makalilisang nga mga epekto sa

sala.

Pinaagi lamang sa kahibalo sa plano sa Diyos posible nga mahiuyon ang hunahuna sa gugma sa Dios sa unsay nahitabo sa yuta karon. Diha sa iyang pag-ampo, human sa pag-ingon nga ang Diyos naglaglag sa tawo, midugang si Moises, “Ug [ang Dios] nag-ingon, Balik, kamong mga anak sa mga tawo.” (Salmo 90:3) Kini nga pagbalik mahitabo sa pagkabanhaw, ang gipanghimaraut nga kaliwatan mapukaw gikan sa pagkatulog sa kamatayon ug hatagan ug oportunidad nga makabenepisyo gikan sa ilang kanhing kasinatian sa sala ug sa dautan. “Ang mga patay makadungog sa tingog sa Anak sa Diyos: ... ang tanan nga anaa sa mga lubnganan makadungog sa iyang tingog, ug mobangon.” (Juan 5:25,28,29) Ang tawo mobangon, si Jesus mipadayon, sa usa ka “pagkabanhaw sa paghukom.” (bersikulo 29) Sa ulahi gihisgotan ni Pablo kini nga panahon diin ang Diyos “magahukom sa kalibutan diha sa pagkamatarung.” (Buhat 17:31) Kining tanan alang sa katuyoan sa pagtuman sa mga pulong, “Balik, kamong mga anak sa mga tawo.”

NAGSULTI SA KALINAW NGADTO SA MGA NASOD

Sa karon nga panahon ang tingog sa Ginoo naghisgot sa kasamok ug kagubot taliwala sa mga nasud. Apan unsa ka lahi kini sa dihang siya makigsulti sa kusog nga mga balud sa tawhanong mga kahinam, nga nagaingon, sumala sa gipahayag sa atong teksto, “Hunong, ug hibalo i nga ako Diyos. Pagabayawon ko taliwala sa kanasuran, ako pagabayawon sa yuta. “Sama nga ang Diyos adunay mga gikinahanglan nga mga ahensya diin ang iyang tingog sa awtoridad magatuman sa kalaglagaan sa kalibutan ni Satanas, mao nga sa diha nga siya mamulong sa kalinaw ngadto sa mga nasud kini magauban sa usa ka awtoridad nga dili nila ibalewala, ni sila magtinguha sa pagbuhat sa ingon.

“Pagabayawon ako dinhi sa yuta,” gipahayag sa Diyos. Gitugutan niya ang iyang awtoridad nga ilimod sa tawo, pinaagi sa dautan nga mga impluwensya ni Satanas, gikan sa panahon nga gilapas ni Adan ang iyang balaod. Latas sa tanang kasiglohan sukad niadtong panahona ang tawhanong rasa nagpadayon sa pagrebelde batok sa mga prinsipyo sa pagkamatarung sa Diyos, apan wala siya magtinguha nga magpadayon kini nga kahintang sa walay katapusan. Ang mga pulong sa pag-ampo sa Ginoo, “Moabot ang imong gingharian. Pagabuhaton ang imong kabubut-on dinhi sa yuta,” nagpakita nga katuyoan sa Diyos ang pagtukod pag-usab sa iyang kabubut-on diha sa mga kasingkasing ug kinabuhi sa tawo. (Mateo 6:10) Sa pagkatinuod, kini mao ang paghimo sa dalan alang

niining gingharian sa kalinaw ug pagkamatarung nga ang karon nga kalibutan matapos na.

Nagkinahanglan kini sa tibuok nga usa ka libo ka katuigan sa yutan-ong gingharian ni Cristo sa pagtukod sa awtoridad sa Diyos sa tanang bahin. (Pin. 20:6) Si Pablo misulat nga si Cristo “kinahanglan maghari, hangtud nga ibutang niya ang tanan nga mga kaaway sa ilalum sa iyang mga tiil. Ang katapusan nga kaaway nga pagalaglagon mao ang kamatayon.”(I Corinto 15:25,26) Lakip sa unang mga kaaway nga gilaglag mao ang hakog ug dili matarung nga mga institusyon sa kalibutan ni Satanas. Mao kini ang proseso nga sa pagkakaran nakita nato nga gapanghitabo sa yuta. Ang pagbuntog ug pagkaguba sa tanan nga pagkadili matarung magpadayon hangtud ang kamatayon mismo, ang labing dako nga kaaway sa tawo, pagalaglagon.

Mao na unya kini nga ang ngalan sa Diyos hingpit nga mahimaya sa yuta. Gipatin-aw ni Pablo nga ang tahas sa pagwala sa pagsukol sa kamandoan sa Diyos mao ang pagabuhaton ni Kristo, pinaagi sa gahum sa iyang gingharian. Iyang gipasabut nga kung kini hingpit nga nahimo si Cristo mismo mahimong ulipon ngadto sa iyang Amahan, “aron ang Diyos mahimo nga tanan diha sa tanan.” (Berso 28) Diha lamang nga ang pag-ampo, “Matuman ang imong kabubut-on sa yuta,” hingpit nga matubag. Ang iyang katapusang kadaugan batok sa sala ug ang mga makalilisang nga resulta niini gipasaligan sa mga saad sa Bibliya, ug sa wala madugay, pinaagi sa Mesiyantikong gingharian, ang awtoridad ug gahum sa Diyos makita sa mga panalangin nga makahatag sa kinabuhi.

Sa pagbalik sa mga pulong sa Diyos pinaagi kang Propeta Zefanias, human sa pagpasalig kanato sa iyang tinguha nga “maglamoy” sa dautan nga mga institusyon sa yuta karon, siya midugang, “Unya akong ihatag sa mga katawhan ang mga giputli nga mga ngabil, aron silang tanan motawag sa ngalan sa Ginoo, aron mag-alagad Kaniya abaga sa abaga.” (Zefanias 3:9) Sa ingon usab gipakita ang bug-os nga gidak-on diin ang ngalan sa Ginoo, awtoridad ug pagkamaayo igatuboy sa yuta.

Sa pagsulod nato sa Bag-ong Tuig, kini uban sa nagkadaghang ebidensya nga ang panahon nga ang Diyos magasulti sa kalinaw sa mga nasud duol na. Hinaut nga kini nga pasalig molukop sa atong mga kasingkasing sa paghupay ug magpabilin sa kahadlok nga bisan diin nga kaylap. Sa pagsulod sa tuig 2019, nga sangkap sa kalig-on niini nga kasiguruhan, hinaut nga kini adunay mas dakong determinasyon kay sa kaniadto nga “pangitaa... una ang gingharian sa Diyos.” – Mateo 6:33 ■

Paglakaw diha sa Gugma

Yabeng Bersikulo:
“Ug ang gugma mao kini, nga kinahanglan managgawi kita subay sa iyang mga sugo; ug ang iyang sugo, ingon sa inyo nang nadungog sukad pa sa sinugdan, mao kini, nga kinahanglan managgawi kamo diha sa gugma.”
—II Juan 1:6

Piniling Kasulatan:
II Juan 1:4-11

Si Apostol Juan posible nga naghigot dinhi sa maong sulat ngadto sa usa ka wala hinganli nga igsoong babaye ni Kristo o sa usa ka lokal nga kongregasyon diin kining tigulang nga alagad sa Diyos labi nga gihigugma. Busa, nagtinguha siya sa pagdasig ug paglig-on kanila pinaagi sa amahanong tambag.-II Juan 1:1,2

Ang apostol nagpadayon: “Ang grasya magauban kanimo, kalooy, ug kalinaw, gikan sa Diyos nga Amahan, ug gikan sa Ginoong Jesu-Cristo, ang Anak sa Amahan, sa kamatuoran ug gugma. Nagakalipay ako sa hilabihan gayud, nga nakita ko ang imong mga anak nga nagalakaw sa kamatuoran, ingon sa sugo nga among nadawat gikan sa Amahan. Ug karon ako nangaliyupo kanimo,

ginang, dili ingon nga nagsulat ako ug usa ka bag-ong sugo nganha kanimo, kondili ang kaniadto sukad sa sinugdan, nga kami nahigugma sa usag usa.”- bersikulo 3-5

Ang atong yabeng bersikulo naghatag og gibug-aton sa kamatuoran nga ang paghigugma sa mga kaigsoonan maoy klaro nga pagpakita sa atong pagkamasulundon sa Diyos. Kini nga sugo mao ang pag-usab sa usa ka prominenteng tema nga gisitar sa unang sulat ni Juan. Kung dili kita mahigugma ug magmabination sa atong mga kaigsoonan nga atong nakita, kini magpakita sa kakulang sa atong kinaiya ug magduhaduha sa atong sinsero nga gugma alang sa Diyos, nga wala nato makita gawas pinaagi sa mata sa pagtoo.-I Juan 3:14-18; 4:20,21

Kadaghanan sa nahibilin sa ikaduhang sulat ni Juan naglangkob sa mga pasidaan batok sa mini nga mga magtutudlo. Usa ka piho nga sayop nga nakaylap sa panahon nga gisulat kini mao nga si Hesus dili tinuod nga unod ug dugo sa panahon sa iyang pagpangalagad, apan

usa ka espiritu nga binuhat. (II Juan 1:7) Ang maong panglantaw nagpanghiwala sa panginahanglan sa usa ka lukat aron mabalanse ang sala ni Adan pinaagi sa katumbas nga bili-usa ka hingpit nga tawhanong kinabuhi nga gihatag alang sa hingpit nga kinabuhi nga nawala.-Heb. 2:9

Gipahinumduman kita ni Pablo nga ang Berean nga mga Judio mas labaw kay sa mga taga-Tesalonica, tungod kay sila nakadawat sa iyang panudlo uban ang dakong paningkamot ug gisusi ang Kasulatan adlaw-adlaw aron tan-awon kung ang iyang gitudlo tinuod. (Buhat 17:11) Kon kita sama niining mga taga-Berean atong susihon ang unsay atong gidawat isip kamatuoran, ilabi na kon kita makadungog sa mga bag-o o lainlaing mga ekspresyon nga wala mahiuon sa kinatibuk-ang plano sa Diyos. Kini usa ka rason nga importante kaayo nga makigkita sa atong mga kaigsoonan kutob sa mahimo sa pag-amuma, paglig-on ug pagbubo sa usag usa pinaagi sa pagpamatuod sa atong mga pagtuo sumala sa pagpamatuod sa Bibliya.-Heb. 10:25; I Tesalonica 5:21

Adunay daghan nga nahisulat sa Bibliya aron sa pagpahibalo sa matuod nga mga Kristohanon sa kapeligrohan nga maladlad sa mini nga mga magtutudlo. Ang nagbalikbalik nga kinaiya sa maong mga pasidaan importante nga makaamgo nga dili nato mapadayon ang atong kahimtang uban sa Diyos nga dili maminaw sa tambag sa kasulatan. Si Apostol Pablo miingon nga kita “dili makigdumog” batok sa unod ug dugo, apan batok sa espirituhanong mga gahum sa pagkadautan sa mga hatag-as nga mga dapit. (Mga Taga Efeso 6:12) Busa kinahanglan nga sundon nato ang Pulong sa Ginoo sa tanan niining mga butanga aron dili mahisalaag.

Bisan kini hilisgutan man sa gugma, o bisan unsang pagtulun-an nga kritikal sa istruktura sa atong pagtuo, kinahanglan nga padayon natong ibutang sa atubangan sa atong hunahuna ang bili sa mga kamatuoran nga anaa sa Pulong sa Diyos. “Ang tibuok nga kasulatan gihatag pinaagi sa pagdasig sa Diyos, ug mapuslanon alang sa pagtulon-an, alang sa pagbadlong, alang sa pagtul-id, alang sa pagtudlo sa pagkamatarung: Aron ang tawo sa Diyos mamahingpit, masinangkapan alang sa tanang maayong buhat.” - II Timoteo 3:16,17▪

Pagpasakop sa Diyos

***Yabeng Bersikulo:
“Busa magpasakop
kamo nga masinug-
tanon sa Diyos; apan
sukli ninyo ang
yawa, ug kini siya
mokaratil pagdala-
gan gikan kaninyo.”***

—Santiago 4:7

***Piniling Kasultan:
Santiago 4:1-10***

Ang atong leksyon karon nagsugod pinaagi sa paghulagway sa mga hinungdan sa panagbangi nga naglungtad taliwala sa mga magtutuo. Gipahayag ni Santiago nga ang diwa sa pagkaunodnon may kalabutan sa pangandoy alang sa katagbawan sa unod dili makahatag og hingpit nga katagbawan kondili kagubot sa kinahiladman. Dugang pa, importante nga mahibal-an nga ang Diyos naghatag sa iyang mga anak sa mga butang nga ilang gikinahanglan agig tubag sa mga pag-ampo nga nagsubay sa iyang kabubut-on, sukwhi

sa mga gipangayo aron pagtuman sa makasasala nga mga tinguha. Inay nga magtinguha sa kalibutanon nga kauswagan ukon kaluho, ang Kasulatan naghatag sa mga pagsulundan parte sa mga pangamuyo nga nagakaigo.-Santiago 4:1-3; Mateo 6:5-13

Naghisgot sa espiritu sa pagkakalibutanon ug garbo, si Santiago nagpadayon: “Wala ba kamo mahibalo nga ang pakighigala sa kalibutan usa ka pagpakig-away sa Diyos? Busa, bisan kinsa nga mahimong higala sa kalibutan, siya mao ang kaaway sa Diyos. Nagadahum ba kamo nga ang Kasulatan nagaingon sa walay hinungdan? Ang Espiritu nga iyang gipapuyo dinhi kanato, nagapangandoy ba sa pagkasina? Apan siya naghatag sa dugang grasya. Tungod niini siya nagaingon, “Ang Diyos magabatok sa mga mapahitas-on, apan siya magahatag sa gracia niadtong alang sa mga mapainubsanon.” - Santiago 4:4-6

Ang atong yabeng bersikulo nagpunting sa panginahanglan alang sa pagpasakop ngadto sa kabubut-on sa Diyos isip pagpadayag sa atong pagkamapainubsanon. Pinaagi sa atong pagkamasulundon ngadto kaniya kita makadawat sa gikinahanglan nga grasya sa pagbatok sa mga panglimbong ni Satanas, nga padayong nagbuot sa atong kalaglagan isip Bag-ong mga Binuhat.

Ang katapusang panig-ingnan sa pagpasakop gipakita sa atong Ginoo, nga masulundon sa iyang Langitnong Amahan pinaagi sa pagpaubos sa iyang kaugalingon bisan hangtud sa punto nga mamatay sa krus. (Filipos 2:5-8) Lahi kaayo ang kinaiya ni Kristo kay ni Lucifer, kinsa nagtinguha nga mahimong katupong ni Jehova pinaagi sa pagtukod sa usa ka karibal nga kamandoan. Tungod niini nga pagsukol, siya gisalikway gikan sa langitnong dominyo.-Isaias 4: 12-15; Lucas 10:18

Ang Kasulatan naglakip sa daghang mga pahimangno nga nagpadayag sa kasuko sa Diyos sa pagpadayag sa garbo sa atong mga kasingkasing. Ang personal nga pagsusi sa kaugalingon makatabang kanato sa pagtino kon kita nag-angkon ba niini. Walay usa kanato, hinoon, ang gitugutan sa paghimo og mga paghukom mahitungod sa kinaiya sa kasingkasing sa lain. Ang pagpanag-iya sa bahandi, ambisyon sa pag-angkon og daghang mga talento, o usa ka sobra nga panglantaw ngadto sa uban mahimong magpamatuod sa garbo kon dili kita mag-amping. Mahimo natong pakigbatokan o pugngan ang ingon nga kalagmitan pinaagi sa pagpaningkamot sa paghimaya sa Diyos, pag-ila sa atong kaugalingon nga pagkawalay hinungdan. Bisan unsa ang atong naangkon, ang pag-ila kinahanglang ihatag sa Langitnong Amahan isip tinubdan sa tanan natong mga panalangin. “Kay kinsa bay naghimo kanimo nga lahi sa uban? ug unsay anaa kanimo nga wala nimo madawat? karon kung imong gidawat kini, ngano nga nagahimaya ka, ingon nga wala nimo madawat kini?” - I Cor.4:7

Ang tinguha nga mailhan sa uban, nga gitan-aw ug maayo, nga makabaton ug bahandi, impluwensya o pagaangkon sa pagtan-aw mao ang mga kinaiya nga parteug bahin sa atong pagkapukan nga kinaiya ug kinahanglan nga paningkamotan nga mapakgang aron nga kita magmalampuson sa pagpasakop sa Diyos. Hinaut nga hinumduman nato, ug maningkamot nga sundon, ang panig-ingnan sa pagkamapainubsanon ug masulundon sa Agalon ngadto sa kabubut-on sa Amahan. Busa, hinaut nga kita maglakaw samtang siya maglakaw ug sa katapusan sa atong dalan madawat ang pagdayeg sa “maayo nga binuhatan, ikaw nga maayo ug matinud-anon nga sulugoon: ... sumulod ka sa kalipay sa imong Ginoo.” - Mat. 25:21 ■

Sa Tanang Kahimtang Pagmaya

Yabeng Bersikulo: *“Buot ako nga inyong masayran, mga igsoon, nga ang nahitabo karon kanako nakaalagad hinoon sa pagpauswag sa Maayong Balita.”*

—*Filipos 1:12*

Piniling Kasulatan:
Filipos 1:12-21

Samtang nagpaabot sa iyang pag-atubang kang Cesar, si Pablo migahin sa duha ka mabungahon nga tuig ubos sa pag-aresto didto sa Roma nga nakigtambo sa mga magtutuo. Gigamit usab niya kini nga panahon sa pagsulat sa mahigugmaong pag-awhag sa mga kaigsoonan, lakip ang iyang sulat ngadto sa mga kaigsoonan sa Filipos.- Buhat 28:30,31

Ang iyang sulat nagsugod: “Si Pablo ug si Timoteo, ang mga sulogoon ni Jesu-Cristo, ngadto sa tanang mga balaan diha kang Cristo Jesus nga anaa sa Filipos, uban sa mga obispo ug mga diacono: Ang grasya, ang kalinaw gikan sa Diyos nga atong Amahan ug gikan sa Ginoo si Jesukristo. Nagapasalamat ako sa akong Diyos sa matag paghandom kanimo, Kanunay sa matag pag-ampo ko alang kaninyong tanan nangayo uban ang kalipay.” - Filip.os 1:1-4

Usa ka lalom nga panaghigalaay ang anaa tali sa mga kaigsoonan sa Filipos ug ni Pablo. Gitambagan niya sila nga magmadagayaon sa gugma ug pagkasinero, ug mapuno sa bunga sa pagkamatarung samtang nagpadayon sila sa pagsunod kang Cristo.-Fil. 1:7-11; Juan 15:4,5

Sa atong yabeng bersikulo, gipamatud-an ni Pablo nga gipanalanginan siya sa Langitnong Amahan sa daghang higayon bisan pa sa iyang pagkabilanggo, samtang ang ebanghelyo nagpadayon sa pag-uswag. Usa ka mahinungdanon nga pagtulon-an nga mapasalamatan ug maimpluwensyahan sa katawhan sa Dios mao nga ang pagdawat sa iyang pag-uyon wala magpahigawas kanato gikan sa mga problema niining makasasala nga kalibutan.

Usahay, samtang kita makasinati og kagul-anan, lisud sa atong

unod nga dawaton kini ingon nga butang nga gipangayo sa Ginoo alang sa atong labing taas nga espirituhanong kaayohan. (Roma 8:28) Sa pagkatinuod, ang magtotoo gisaaran sa kalisdanan sa unod, tungod kay dinhi sa kalibutan, moabot ang mga kasakitan. Apan, diha kang Cristo gisaad kanato ang kalinaw sa sulod sa panahon sa kalisud ug pagsulay. (Juan 16:33) Tingali kasagaran gihimo natong susama ang kalinaw diha sa kawalay problema o kalisod ug, busa, gihunahuna nga ang mga kalisud ingon nga dili maayo.

Ang tibuok nga mensahe ni Pablo nga anaa sa atong leksyon mahimong mahauyon sa pagtulun-an sa kasulatan. Ang iyang kinabuhi hingpit nga gigamit sa pag-alagad kang Kristo. Apan, kon siya mamatay, kini usa ka personal nga ganansya alang kaniya nga makapahulay gikan sa tanang kalisud nga may kalabutan sa pag-antus samtang nagtuman sa iyang kurso sa pagsakripisyo. Bisan pa, sa pagtugyan sa iyang kaugalingon ngadto sa kabubut-on sa Dios, siya walay personal nga katuyuan kung unsa man ang iyang bahin. Hinunoa, nalipay siya nga magpadayon sa pag-alagad sa mga kaigsoonan hangtud sa panahon nga siya mosulod sa pagkatulog sa kamatayon ug naghulat sa pagbalik ni Cristo, sa dihang siya pagabanhawon ug pagagantihan.-filipos 1:21-24; II Tim. 4:8

Ang atong kaugalingon nga mga pag-antus kinahanglan nga mag-aghat sa usa ka pagpasalamat sa atong mga kasingkasing nga kita mahimong tugutan nga makalahutay sa kalisud alang sa kawasa ni Kristo. Ang atong hunahuna nagtan-aw sa kamatuoran nga si Pablo ug si Silas, nga nakadawat sa daghang mga labod ug gibutang sa sepohan sa usa ka bilanggoan sa Filipos, nakahimo sa pag-awit ug mga pagdayeg ngadto sa Diyos. (Buhat 16: 19-25) Unsa ka makadasig nga ehemplo kini alang kanato, ug usa ka pahinumdom nga ang tinguha sa pagdayeg sa atong Magbubuhat ubos sa tanan nga mga kahimtang kinahanglan gayud nga takus sa pag-uyon sa Diyos.

Gipahayag sa Kasulatan nga ang pagsinati sa presensya sa Diyos nagdala sa kahingpitan sa kalipay. (Salmo 16:11) Kini kinahanglan nga usa ka presentasyon nga kamatuoran sa atong mga kinabuhi bisan pa sa malisud nga mga kondisyon ug mga pagsulay nga atong masugatan sa pagpaningkamot sa pagbuhat sa kabubut-on sa Langitnong Amahan. Hinaut nga magpadayon kita sa pahimangno nga maglipay kanunay sa Ginoo.-Filipos 3:1; 4:4■

Sunda si Kristo

Yabeng Bersikulo:
“Ayaw na kamo pagbuhat ug bisan unsa sa tuyo sa pagbahinbahin o sa kawang pagpagarbo sa kaugalingon, hinonoa uban sa pagpaubos isipa ang uban ingon nga labi pang maayo kay sa inyong kaugalingon.”

—*Filipos 2:3*

Piniling Kasulatan:
Filipos 2:1-11

Pinaagi sa sunodsunod nga mga pangutana, si Pablo nagpakisayud sa mga kaigsoonan sa unang mga bersikulo sa atong pagtulon-an kon sila nakasinati ba sa kahupayan diha kang Kristo, kahupayan sa gugma, panaghiusa sa Espiritu, pagbati ug kalooy. Ang apostol nagpahayag sa pagsalig sa pagpasundayag niining mga hiyas sa mga kinabuhi sa mga kaigsoonan sa Filipos kinsa nagpamatuod sa dugang nga pagkasama ni Kristo. Kini, giingon ni Pablo, makahatag kaniya og dakong kalipay.-Filipos 2:1,2

Ang atong yabeng bersikulo naghatag og gibug-aton sa kamahinungdanon sa pagkamapainubsanon isip usa ka mahinungdanon nga elemento sa pagkahimong dalawaton sa Diyos, ug kinahanglan usab nga mapalambo ang panaghiusa sa espiritu taliwala sa mga kaigsoonan. Ang ingon nga hustong espiritu makatabang pag-ayo sa paghupot sa panag-away ug kahakog gikan sa pagsulod sa atong pagpakigdait.

“Hinumdumi kini nga pagahisgutan ingon nga kini iya sa usa ka lawasnon nga ulipon, aron nga sa imong kaayo, ilisan mo ang pagkamainiton sa pag-antus sa daghang mga butang sa walay pulos, ug sa mga mandadaog pinaagig kusog. gihimo sa dagway sa mga tawo; ug nakit-an sa uso ingon nga usa ka tawo, siya nagpaubos sa iyang kaugalingon, nga nahimong masulundon bisan ngadto sa kamatayon, oo, ang kamatayon sa krus.” –bersikulo 5-8

Ang nahisgutan nga bersikulo naghulagway sa pagkamapainubsanon sa Agalon nga angay natong sundogon. Kini nagpahinumdum kanato nga si Cristo maoy ubos sa Langitnong Amahan, ug wala mag-isip sa iyang kaugalingon ingon nga katupong

sa Diyos ingon nga ang doktrina sa pagsaysay sa trinity. Sama sa giingon ni Jesus, “Ang akong Amahan mas labaw kay kanako.” - Juan 14:28

Ingon nga mga magtutuo, kinahanglan nga dili nato tugutan ang usa ka elemento sa garbo nga makapugong kanato sa pagkab-ot sa tanan sa atong mga kaigsoonan sa bisan unsang paagi nga posible, aron nga kita mahimong bug-os nga balaanon, ug ang simbahan nahuman. Sa iyang kataposang gabii sa yuta, si Jesus nag-ampo alang sa panaghiusa nga kinahanglan nga anaa taliwala sa iyang mga sumusunod. “Karon ako wala na sa kalibutan, apan kini sila ania sa kalibutan, ug ako moanha kanimo. Amahan nga balaan, bantayi ang imong kaugalingon nga ngalan niadtong imong gihatag kanako, aron sila mausa, sama kanato.”- Juan 17:11

Dinhi ang hangyo sa Agalon hingpit nga miila nga ang iyang pisikal nga presensya uban sa iyang mga disipulo hapit nang matapos. Siya nagtinguha nga ang panalipod ug mga panabang sa Diyos kinahanglan diha kanila. Si Jesus nag-ampo nga sila pagatipigan sa panaghiusa sa kasingkasing, hunahuna ug espiritu, ug usab sa panaghiusa sa pagtoo. Sa ingon, sila makasinati sa usa ka pagbati sa panaghiusa sama sa paglungtad tali sa iyang kaugalingon ug sa iyang Amahan.

Kinahanglan nga kanunay natong suportahan ang atong mga kaigsoonan sa ilang Kristohanong paningkamot, ug kanunay nga magtigum aron kita makaawhag sa usa'g usa. Kung atong masabtan ang kamatuoran nga kita adunay mga kaparehas sa lawas nga adunay sama nga tumong sama sa atong kaugalingon, kita mahimong panalangin sa usag usa atol sa atong pagpuyo sa yuta. Kon matitud-anon niining mga pribilehiyo karon, kita makig-uban kang Kristo sa pagtabang sa pagpasig-uli sa tanang gusto sa katawhan nga kaharmonya sa Diyos sa iyang umaabot nga gingharian.

Sa pagsugod niining bag-o nga tuig, atong himoon nga mas matitud-anon sa atong mga paningkamot sa pagsundog sa panggawi sa Magtutudlo samtang dinhi pa siya sa yuta pinaagi sa pagtugyan ngadto sa kabubut-on sa iyang Langitnong Amahan. “Siya nga nag-ingon nga siya nagapabilin diha kaniya kinahanglan usab nga maglakaw, ingon sa iyang paglakaw.” - I Juan 2:6■

Ang Tawo Gilalang sa Diyos

“Ug gibuhat sa Diyos ang tawo sa iyang kaugalingong dagway, sa dagway sa Diyos gibuhat niya sila, lalake ug babaye iyang gibuhat sila.”
—Genesis 1:27

Ang mahan-ayon nga pagpamatood sa Bibliya nagpasiugda nga ang tawo direkta nga gilalang sa Diyos, ug dili usa ka linalang sa ebolusyon. Dugang pa, sumala sa gipahayag sa atong pangbukas nga bersikulo, ang tawo gibuhat sa dagway sa Diyos. Kini nagpasabut nga siya hingpit sa tanan nga mga paagi, ug may katakus usab sa paggamit sa mga hiyas sa pagkamabination, simpatiya, ug gugma nga diin pinaagi napanunuod sa Diyos, ug nga gipasalig kanato sa Kasulatan nga iya gayud.

Ang usa ka tradisyon usa ka konsepto o ideya nga gipasa gikan sa kaliwatan ngadto sa kaliwatan, apan wala magkinahanglan og pamatuod sama sa kamatuoran sa bisan unsang kasaligang awtoridad. Kini gituohan, tungod lamang sa pagdawat niini isip usa ka tradisyon, sa daghang mga tawo sulod sa taas nga panahon. Sukad sa mga adlaw ni Charles Darwin miabut ang teoriya nga ang tawo dili direkta nga paglalang sa Diyos, apan ang tawo naus-wag sulod sa minilyon ka mga tuig gikan sa pipila ka wala pa mahibal-an nga tinubdan, pinaagi sa ubos nga matang sa kinabuhi, ug sa katapusan nakaabott sa iyang presenteng kahimtang. Sulod sa milabay nga 150 ka tuig, ang teoriya sa ebolusyon ni Darwin sa hinay-hinay nahimong usa sa modernong mga tradisyon. Giangkon kini sa kadaghanan nga tinuod, ug gidawat sa kadaghanan ug gitudlo isip kamatuoran, bisan pa ang tanan nga mga paningkamot sa pagpamatood niini napakyas.

Ingon sa kasagaran ang kaso sa mga tradisyon sa mga tawo, gituohan sa kadaghanan nga ang teoriya sa ebolusyon sa tawo nahiuyon sa Pulong sa Diyos, ug nga ang duha mahimong gituohan nga walay pag-abuso sa Bibliya. Apan, dili kini mao. Kon ang teorya sa ebolusyon sa tawo tinuod, nan ang Biblia bakak ug ang sugilanon sa paglalang usa ka dakong paglimbong. Sa laing bahin, kon tinuod ang asoy sa Bibliya sa paglalang, nan ang pagtulon-an sa ebolusyon usa lamang ka teorya, sistema sa pilosopiya. Ang duha nga mga pagtulon-an dili mahimong mag-uban nga dili magpaluya sa atong pagtoo sa Bibliya ingon nga pagpadayag sa katuyoan sa Diyos diha sa paglalang sa tawo.

ANG TESTIMONYA SA BIBLIYA

Sama sa gipahayag sa atong teksto, gibuhat sa Diyos ang tawo sa iyang

kaugalingong dagway. Pinaagi sa propesyon o pinaagi sa pagpasabot, kadaghanan sa sibilisadong kalibutan nagtuo niini. Mao kini ang dakong kamatuoran mahitungod sa tawo nga naghatag sa mga pag-angkon sa gitawag nga “gawasnon nga kalibutan” nga ang tawo dili angay isipong usa lamang ka robot sa usa ka matang sa totalitaryo nga sistema, apan kinahanglan adunay kagawasan sa pagpahayag ug oportunidad sa paghimo sa usa ka dapit alang sa iyang kaugalingon sa usa ka kalibutan nga katilingban.

Kung ang tawo usa lamang ka produkto sa ebolusyon, unsa ang basehan alang sa indibidwal nga dignidad ug katuyoan sa iyang kinabuhi? Kung ang tawo anaa tungod sa ebolusyon, nan wala’y awtoridad nga moral nga balaod diin siya obligado nga mosunod. Ang Bibliya, nga nagsulti kanato nga gibuhat sa Diyos ang tawo, nagpakita sa lagda sa pamatasan nga gipahamtang sa Magbubuhat sa iyang tawhanong binuhat. Kung ang Diyos sa Bibliya usa ka tumotumo, nan ang mga moral nga balaod nga gipakita sa mga panid niini wala maseguro sa diosnong awtoridad, ug ang “nabag-o” nga tawo mahimong makalupig kanila nga dili mosupak sa mas taas nga gahom.

Bisan pa niana, aron mahimong makanunayon, kung ang pagkatinood sa asoy sa Bibliya sa paglalang dili hatagan ug pagtagad, ang Pulong sa Diyos nahimong gihikawan sa bisan unsang balido nga awtoridad. Gipasidungan si Moises sa pagsulat niya sa unang lima ka mga libro sa Bibliya. (Exodo 17:14, Juan 5:46,47) Sa niining lima ka mga basahon nga kita gipahibalo mahitungod sa diosnong paglalang sa tawo, ug nahisulat ang moral nga balaod sa Bibliya. Kon si Moises misulat sa pagkawalay alamag mahitungod sa paglalang, walay basehanan sa pagsalig nga ang Napulo ka Sugo gikan sa Diyos, sumala sa gipahayag ni Moises.

ANG REKORD SA PAGLALANG

Ang asoy sa Bibliya bahin sa paglalang sa tawo maoy direkta ug makataronganon. Atong mabasa nga “ang Ginoong Diyos naghimo sa tawo gikan sa abug sa yuta, ug gihuypan ang mga buho sa iyang ilong sa gininhawa sa kinabuhi; ug ang tawo nahimong usa ka buhi nga kalag.” (Gen. 2:7) Nahibal-an nato karon nga husto kini sa siyensya. Ang organismo sa tawo, o pisikal nga lawas, gilangkoban sa mga elemento nga makita sa yuta.

Sa diha nga ang tawo gisilotan sa kamatayon tungod sa pagsupak sa balaan nga balaod gisulitihan siya nga siya mobalik sa yuta: “Abog ikaw, ug sa abog ikaw mobalik.” (Gen. 3:19) Nahibalo kita nga kini tinuod usab. Ang usa ka patay nga lawas mobalik ngadto sa “abug,” ngadto sa mga elemento sa yuta, sa usa ka mubo nga panahon gawas kon kini gi-embalsamar o gitipigan sa usa ka paagi.

Nahibal-an usab nato nga ang hangin nga atong ginhawa mao ang

“gininhawa sa kinabuhi.” Ayaw hatagi ang baga sa hangin ug sa mga minuto lamang ang lawas mahimong walay kinabuhi, ug mamatay. Sa Levitico 17:11, atong mabasa nga “ang kinabuhi sa unod anaa sa dugo.” Husto usab kini sa siyensiya. Atong nahibaloan nga gikan sa mga baga ang naghatag-kinabuhi nga oksiheno sa hangin gidala sa dugo ngadto sa matag bahin sa lawas. Pagkaanindot nga giingon ni Moises niining liboan ka tuig na ang milabay!

Diha sa Bag-ong Tugon, si Apostol Pablo misulat, “Ang unang tawo nga si Adan nahimong buhing kalag,” diin kini midugang, “Ang unang tawo gikan sa yuta, yutan-on.” (I Corinto 15:45,47; 2:7) Dinhi atong makita ang Apostol Pablo, usa sa pinakadako nga mga logician sa tanang panahon, halos nagkutlo gikan sa talaan sa Genesis sa paglalang, ug miuyon niini. Kon ang teoriya sa ebolusyon sa tawo tinuod, nan ang “unang tawo nga si Adan” usa ka tumotumo, ug si Pablo nagtrabaho ubos sa usa ka limbong nga nagbuta kaniya sa tinuod nga mga kamatuoran mahitungod sa gigikanan sa tawo.

Dugang pa, kon si Pablo sayop mahitungod sa “unang tawo nga si Adan,” nan ang iyang tibuok nga pagtandi sa kaluwasan gikan sa sala ug kamatayon pinaagi ni Cristo, nga iyang gihisgutan nga “ikaduha” o “katapusan” nga Adan, sayop. Kung ang pangatarungan sa apostol sa hilisgutan sa kaluwasan pinaagi ni Kristo gipasikad sa usa ka bakak nga pasikaran, nan ang Kristohanong relihiyon walay pundasyon sa kamatuoran, ug ang nag-unang tema sa Bibliya, ang libro sa Kristiyanismo, dili tinuod.

Si Lucas, usa ka mananambal, ug magsusulat sa Ebanghelyo ni Lucas, nagsubay sa talaan sa kagikan ni Jesus sa tanang paagi balik sa mga rekord sa Daang Tugon ngadto sa unang tawo, si Adan, kinsa iyang gipamatud-an nga usa ka “anak sa Diyos” -sa laing mga pulong, usa ka direkta nga paglalang sa Diyos. (Lucas 3:38) Kung ang teorya sa ebolusyon sa tawo tinuod, nan si Lucas sayop, tungod kay siya nag-ingon nga si Adan usa ka anak sa usa ka matang sa ebolusyonaryong sumpay nga gamay nga mas ubos kay sa “mga homo sapiens” nga mga espisye.

Si Lucas adunay pagsalig, hinoon, diha sa asoy sa Genesis bahin sa paglalang, ug diha sa mga rekord sa Daang Tugon sa kinatibuk-an. Nahibal-an niya nga si Adan, usa ka nilalang nga yutan-ong anak sa Diyos, gihukman sa kamatayon tungod sa sala, ug nga kon si Adan ug ang iyang kaliwat makatagamtam sa kinabuhing dayon sila kinahanglan maluwas gikan sa sala ug gikan sa kamatayon. Nagtuo niini, si Lucas nalipay sa pagrekord sa awit sa manolonda sa gabii nga natawo si Jesus: “Ayaw kahadlok: kay, ania, ako nagdala kaninyo ug maayong balita sa dakung kalipay, nga alang sa tanang katawhan. Kay alang kanimo natawo niining adlaw sa lungsod ni David ang usa ka Manluluwas, nga mao ang Kristo nga Ginoo”- Lucas 2:10,11

MANLULUWAS WALA GIKINAHANGLAN?

Kon ang teoriya sa ebolusyon tinuod, nan ang tawo wala magkinahanglan og Manluluwas, kay siya dili usa ka nahulog nga binuhat, apan ang usa nga nag-uswag pataas. Kini nagpasabot nga si Jesus wala mianhi sa yuta aron pagluwas sa katawhan gikan sa sala ug kamatayon, ug usab nagpasabot nga ang Kristohanong relihiyon bakak. Daghang mga eskolar sa atong panahon, bisan kadtong miangkong nga nagtuo sa teoriya sa ebolusyon, misuporta usab sa pagsalig ni Jesus ug sa iyang pagtulun-an. Apan, kung ang ebolusyon sa tawo tinuod, ug ang tawo, inay nga mahulog, nag-uswag pataas, kini nagpamatuod nga bisan si Jesus kinahanglan isipon nga usa ka dili masaligan nga magtutudlo, kay gipatin-aw niya nga siya mianhi sa kalibutan aron sa pagluwas sa nahulog nga tawo gikan sa sala ug kamatayon. -Mat. 1:21; Juan 1:29; 3:13,14; Marcos 8:31; I Tim. 1:15

Ang Kristohanong pilosopiya mao ang kaluwasan gikan sa sala, ug gikan sa resulta niini, kamatayon, gihatag pinaagi sa pagtubos ni Jesus. Si Pablo misulat, “Tungod kay pinaagi sa usa ka tawo nga ang kamatayon miresulta, kini usab pinaagi sa usa ka tawo nga ang pagkabanhaw sa mga patay miresulta. Kay ingon nga ang tanang tawo mamatay tungod sa ilang kagikan gikan kang Adan, ang tanan nga nahiusa kang Cristo mabuhi pag-usab.”(I Corinto 15:21,22) Kini nga pagtulun-an sa Bibliya mao nga ang oportunidad alang sa pagkabanhaw ug paghiuli ngadto sa kinabuhi gihatag ni Hesus pinaagi sa iyang halad nga kamatayon. Sa pagusuporta niini, dugang nga gisulat sa apostol si Jesus nga naghatag sa iyang kaugalingon sa kamatayon isip usa ka “lukat alang sa tanan.” - I Tim. 2:3-6

Sa lain pa nga dapit, si Pablo miingon, “Ang suhol sa sala mao ang kamatayon; apan ang gasa sa Diyos mao ang kinabuhing dayon pinaagi ni Hesu Kristo nga atong Ginoo.” (Roma 6:23) Si Pablo wala maghimo niini nga mga konsepto. Ang ilang tinubdan mao si Jesus, ang pinakadako nga magtutudlo sa tanang panahon. Gituohan ni Jesus ang mga sinulat ni Moises, ug, ginamit ang dakong milagro sa manna nga nahulog gikan sa langit isip usa ka ilustrasyon, siya miingon, “Ang akong Amahan naghatag kaninyo sa tinuod nga tinapay gikan sa langit. Kay ang tinapay sa Diyos mao siya nga nanaug gikan sa langit, ug naghatag og kinabuhi sa kalibutan.”- Juan 6:32,33

Si Jesus nakasabot nga siya mahimong “tinapay” sa kinabuhi alang sa nahulog ug himalatyon nga kaliwatan kung iyang gihatag ang iyang pagkatawo sa kamatayon. Ug siya miingon, “Ako mao ang buhing tinapay nga nanaug gikan sa langit; bisan kinsa nga mokaon niining maong tinapay, siya mabuhi sa dayon: ug ang tinapay nga akong igahatag alang sa kinabuhi sa kalibutan mao ang akong unod.” (bersikulo 51) Diha sa krus sa Kalbaryo nga si Jesus mihatag sa iyang unod sa kamatayon, sa ingon nagtaganag pagtubos gikan sa kamatayon alang kang Adan ug sa iyang kaliwat.

Kini katumanan sa nagkalainlaing panagna sa Daang Tugon nga nagtagna sa pag-abot sa Mesiyas ug Manunubos. “Ang tanan nahisama sa karnero nga nahisalaag,” misulat si Propeta Isaias. “Gitalikdan nato ang tagsatagsa sa iya kaugalingon nga dalanon; ug ang Ginoo nagbutang kaniya [si Jesus] sa kasalanan kanatong tanan.” (Isa 53: 6) Kon ang tawo usa ka linalang sa ebolusyon, nan si Isaias sayop kaayo sa pag-ingon nga kitang tanan mibalik sa atong kaugalingong paagi, nga ang atong mga dalan makasasala ug nagapadulong sa ubos.

Sumala pa sa teoriya sa ebolusyon, kita kanunay sa sama nga paagi-ang paagi sa ebolusyon-ug kita nagkataas sa tanang panahon. Niini nga teyoriya walay panginahanglan alang sa usa ka Manunubos gikan sa sala. “Ang sala mao ang kalapasan sa balaod,” misulat si Apostol Juan. Apan, kung ang tawo usa ka linalang sa ebolusyon, nga wala maggikan sa usa ka wala mailhi nga tinubdan, nan walay Maglalalang kansang mga balaod kinahanglan iyang sundon, ug busa wala’y sala nga paglapas sa maong balaang mga balaod.-I Juan 3:4

Ang yano nga kamatuoran nga gipadayag sa Bibliya mao nga ang tawo mao ang direkta nga paglalang sa Diyos. Siya nahimo nga hingpit ug uban sa potensyal nga may kinabuhing dayon, basta siya nagpabilin nga masulundon sa mga balaod sa iyang Magbubuhat. Ang tawo misupak sa balaan nga balaod, ug karon ang silot sa kamatayon anaa sa tawhanong binuhat sa Diyos. Bisan pa, ang pagtubos gikan sa kamatayon gihatag pinaagi ni Jesus. Kini nagarantiya nga sa usa ka panahon nga gidisenyo sa Magbubuhat ang katawhan mahigmata gikan sa kamatayon ug hatagan sa oportunidad, ubos sa kahikayan sa matarong gingharian ni Cristo, aron pagsunod sa mga balaod sa Diyos ug mabuhi sa walay kataposan.-Isaias 11:1-10; 26: 9; Pin. 21: 1-5

ANG TAWO WALA NAGLAMBO O NAGEVOLVE

Ang tanan nga nahibal-an nato sa mga kasinatian sa tawhanong kaliwat nahisubay niining simpleng mga kamatooran nga anaa sa Bibliya. Kon ang teoriya sa ebolusyon sa tawo tinuod, nan angay natong dahomon nga karon ang kaalam sa tawo mas labaw pa kaysa kung unsa kini sa sinugdanan sa kasaysayan, apan dili kini mao. Ang dakung piramide sa Ehipto, ang karaang mga templo ug mga edipisyo, ang mga kahibulongan nga mga dibuho ug mga eskultura sa nangagi, ug ang mga musika sa kanhi nga panahon, nagpamatuod sa kamatuoran nga ang sukaranan nga panabot nga natagamtam sa mga tawo kaniadto katumbas sa labing lantip nga mga hunahuna sa karon.

Kung ang tawo usa ka linalang sa ebolusyon, nan nganong wala nato makita ang proseso nga nagpadayon karon? Diha sa daplin sa mga suba, mga linaw, ug kadagatan, nganong dili kita makakita sa mga binuhat nga katunga sa isda ug katunga sa langgam? Ngano nga dili nato makita ang daghang mga

kalangkuban nga nagkutay tali sa nagkalainlaing matang sa kinabuhi sa dagat, mga langgam sa kahanginan, ug mga mananap sa yuta, nga gisulti kanato nga naglungtad kaniadto sa pagsaka sa ebolusyon? Ngano nga ang mga isda, ang mga langgam, ug ang mga mananap sa yuta sa kalit mihukom nga magpabilin nga ingon niana ug nga sila mohunong sa pag-uswag? Unsa ang nahitabo sa tanan nga gipangangkon nga mga kalangkuban tali sa mga espisye nga anaa karon? Walay usa niini nga mga gitooohan nga mga sumpay ang nakaplagan. Ang mga amo nagpabilin ingon nga mga amo. Kung ang ebolusyon tinuod, ang usa ka sumpay o kutay, nga kuno labi nga lambo kay sa amo, apan dili kaayo ugmad sama sa tawo, ang usab nabuhi.

Nahibalo kita nga ang pila ka mga espesye sa mga hayop nga naglungtad sa unang mga panahon ang wala na. Adunay usab mga pila ka mga langgam ug mga mananap karon nga padayon nga paglungtad isip usa ka espisye gakawala na, apan wala kini nagpamatuod sa teorya sa ebolusyon. Nagpamatuod lamang kini nga ang pagbag-o sa mga kondisyon ug mga sirkumstansya imposible alang sa pipila ka mga espisye nga ipadayon ang ilang kinabuhi. Pananglitan, sa dihang ang presensya sa American bison gihulga sa ika-19 nga siglo, wala kini magpasabot nga ang bison hapit nang molambo ngadto sa lain nga matang sa mananap.

MGA ESPISYE GITAKDA

Ang usa sa mga nag-unang kamatuoran nga gipasabot diha sa asoy sa Genesis bahin sa paglalang mao ang pag-ayo sa mga espisye. Mahitungod niini atong mabasa: “Ug gibuhat sa Diyos ang mga dagkung mananap, ug ang tanang mga binuhat nga buhi nga nagalihok nga mitungha sa mga tubig, ingon sa ilang matang, ug ang tagsatagsa ka langgam nga pak-an, ingon sa iyang matang: Ug giumol ni Jehova nga Diyos ang tawo gikan sa abog sa yuta, ug ang mga kahayopan ingon sa ilang matang, ug ang matag butang nga nagakamang sa ibabaw sa yuta sama sa iyang matang: ug nakita sa Diyos nga kini maayo.” (Genesis 1:21,25) Niini nga mga bersikulo, ang Hebreohanong pulong nga gihubad nga “matang” nagpasabot sa “espisye.” Busa, ang mga hayop gimugna uban sa katakos sa pagpatungha sa sunodsunod nga kaliwatan sa mga anak, apan sulod lamang sa ilang kaugalingong mga espisye. Ang mga paningkamot sa tawo sa pagsagol sa mga espisye nagpatungha lamang og mga hybrid nga walay katakos sa pagsanay.

Si Apostol Pablo miuyon sa pahayag sa Genesis. Siya nagsulat, “Ang tanan nga unod dili managsama nga unod: apan adunay usa ka matang sa unod sa mga tawo, laing unod sa mga mananap, usa sa mga isda, ug usa sa mga langgam.” (Corinto 15:39) Ang kinaiyahan nagpalig-on sa nahisgotan nga Biblikanhon deklarasyon. Ang obserbasyon nagapamatuud nga ang kinaiyahan dili supak sa pag-abut sa mga espisye, o sa pagporma sa mga bag

-ong espisye. Ang kinaiyahan nagtugot sa daw walay katapusan nga mga barayti sulod sa matag espisye apan nakamugna og mga limitasyon nga nakapugong niini nga mga kalainan gikan sa pagporma sa bag-ong mga espisye nga may abilidad sa paglambo

Si Darwin mismo, sa iyang *Origin of Species*, mipadayag niini nga prangka: “Bisan pa sa tanan nga mga paningkamot sa gibansay nga mga obserber, wala'y usa ka pagbag-o sa mga espisye ngadto sa lain nga nahitala.” Kini talagsaon gayud nga ang Bibliya, gisulat liboan ka tuig na ang milabay , sa wala pa ang panahon sa modernong panukiduki, kinahanglan nga isaysay sa tukma gayud ug tukma kon unsa ang natukod karon ingon nga siyentipikong kamatuoran. Ang mga espisye gitakda, ug pinaagi sa balaang pagpadayag mahimo nga ang mga magsusulat sa Bibliya nahibalo niini nga kamatuoran, ug nakapahayag niini sa yano nga paagi.

POPULASYON UG ANG PAG SABWAG NIINI

Kung ang tawo usa ka linalang gikan sa ebolusyon, nan kinahanglan nga adunay ebidensya sa sinugdanan sa tawhanong kinabuhi sa nagkalainlaing bahin sa yuta. Daw dili katuohan nga gikan sa tanan nga mga napulo ka libo nga mga ubos nga matang sa mananap nga kinabuhi, usa lamang ka parisan sa mga tawo ang pagahimoon. Apan, ang populasyon mikaylap gikan sa pagsugod sa kasaysayan hangtud karon nagpakita nga tin-aw nga ang tawhanong kaliwat sumala sa atong nahibal-an nagagikan sa usa ka pares, ug sa usa ka dapit.

Gituohan sa kadaghanan sa mga eskolar karong adlaw nga ang mga ebidensiya nagpunting sa rehiyon sa Mesopotamia-nga karon mao ang Iraq-ingong dapit sa kinaunahang sibilisasyon sa tawo. Dinhi gitumbok sa Bibliya diin nahimutang ang Tanaman sa Eden, ug diin gisulat ang kasaysayan sa tawo nagsugod. Ang kronolohiya sa Bibliya nagbutang sa paglalang ni Adan sa kapin sa unom ka libo ka tuig na ang milabay. Pinaagi sa paggamit sa Kasulatan nga asoy, nagsugod sa usa ka magtiayon nianang panahona, ang pagsaka sa populasyon sa tibuok nga mga kan-umag usa ka siglo sukad sa paglalang dali nga napasig-uli sa gibanabana karon nga populasyon sa yuta-7.7 bilyon nga mga tawo.

Lisud kaayo kini, tungod sa natural nga pagsaka sa populasyon, sa pagpasig-uli sa populasyon sa yuta karon uban ang pagtoo nga ang tawo sa iyang kasamtangan nga nauswag nga estado dinhi sa kalibutan sulod sa mga 200,000 ka mga tuig, sumala sa kadaghanan nga giangkong sa mga ebolusyonista. Kinahanglan usab nga atong ikonsiderar nga, sumala sa mga panglantaw karon sa ebolusyon, sa tanang posibilidad nga ang mga tawo makita sa talan-awon sa daghang bahin sa yuta sa samang panahon. Kini nga pagtoo nagpakunhod sa hunahuna nga ang kaliwatan sa tawo nagagikan sa usa

ka pares sa Mesopotamia, ingon nga gitudlo sa Bibliya ug gipasulabi sa mga siyentipiko.

WALAY MAKATAGBAW NGA PAGPASABOT

Sa tanan nga mga kahuyang sa teoriya sa ebolusyon, ang pinakadako nga kakulangan niini mao nga kini wala maghatag katagbawan sa katuyoan sa kinabuhi. Tungod sa wala'y intelihente nga unang hinungdan nga gipasidungog sa gigikanan sa kinabuhi, daghan ang mihinapos nga kini mahimo lamang nga naglungtad pinaagi lamang sa higayon. Ginaingon nga sa mga bulan sa dili pa dugay nga pipila ka mga kombinasyon sa mga elemento ug mga panghitabo nagkahiusa ug nagpatunghag protoplasmikong kinabuhi, nga nagsugod sa pag-uswag. Apan mangutana kita: Unsa ang hinungdan nga ang mga elemento naglungtad sa unang bahin? Sa unsa nga paagi nga ang ilang paghiusa nakahatag og kinabuhi? Unsay naggiya sa “proseso” sa ebolusyon sa pagsugod?

Samtang ang mga siyentipiko nagtuo kung naunsa kini pagkahitabo, wala sila makahimo sa paghimo niini karon, bisan pa sa tanang natipon nga kahibalo sa ika-21 nga siglo. Dili ba nga daw kini dili siyentipikanhon nga mag-ingon nga ang maong mga butang mahimong mahitabo sa sulagma may minilyon na nga mga katuigan ang milabay, ug sa samang higayon nagsugid nga sa tanan nga anaa nga siyentipikong kahibalo karon, dili na kini karon makopya?

Kon walay usa ka makatagbaw nga panabut ug katin-awan kung giunsa kini pagsugod, ang teoriya sa ebolusyon anaa dili lig-on nga pundasyon. Dili kini siyentipiko nga nangangkon nga ang usa ka komplikado nga proseso sa ebolusyon nahitabo sa milabay nga minilyon ka mga tuig, apan wala'y makatarunganong basehan o magpakita nga sa pagsugod niini. Tingali ang labing masubo, ang ebolusyon naghatag og diyutay, kon aduna man, umaabot nga paglaum alang sa tawo. Kini nagbilin kaniya sa lubnganan, bisan pa sa pangandoy nga tinguha sa tawhanong kalag alang sa kinabuhi ug pagpadayon niini.

LIMITASYON SA KAHIBALO

Isip lig-ong mga magtutuo sa asoy sa Genesis bahin sa paglalang, giila nato nga kinahanglan atong dawaton pinaagi sa pagtoo ang katin-awan niini sa sinugdanan sa kinabuhi. Bisan pa, ang hugot nga pagtuo adunay lig-on nga patukoranan kon atong dawaton ang ebidensya sa katarungan nga ang kahusay ug desinyo nga makaplakan sa tanang buhing mga butang nangatarungan nga kinahanglan adunay usa ka intelihente, labing gamhanan nga Magbubuhat. Dili nato hingpit nga masabtan, uban sa mga limitasyon sa may kinutuban nga hunahuna sa tawo, ang walay katapusan nga paglungtad sa Magbubuhat, “gikan sa walay katapusan hangtod sa walay

katapusan.” (Salmo 90:2) Bisan pa, sa tanang ebidensya sa uniberso ug sa kinaiyahan kanato, kita malipayon nga modawat, pinaagi sa pagtoo, sa iyang walay katapusan nga kinabuhi ug walay katapusan nga gahum.

Dili kaayo siyentipiko ang pag-ingon, pananglitan, nga ang taas nga matematika wala maglungtad tungod kay ang kadaghanan sa mga tawo dili makasabut niini. Ingon man nga dili usab siyentipikanhon ang pag-ingon nga ang tibuok uniberso nahimo pinaagi sa tibuok nga kahigayunan tungod lamang kay dili nato igo nga mahulagway ang Magbubuhat. Ang Bibliya nagpahayag, sa pagkatinuod, nga usa kini ka buang kinsa miingon sa iyang kasingkasing, “Walay Diyos.” - Salmo 14:1; 53:1

Ang pagdawat sa kamatuoran nga adunay usa ka Magbubuhat nga nagdala sa tibuok uniberso ug nga mao usab ang tinubdan o tinubdan sa tanang kinabuhi, kini kinahanglan dili malisud alang sa atong pagtoo sa paghupot sa iyang mga saad mahitungod sa umaabot. Nahibal-an nato nga bisan unsa ang gisaad sa Magbubuhat nga buhaton niya kini madagayaon niya nga mahimo. Ang kaugmaon natong tanan nag-agad, dili sa limitado nga mga abilidad sa tawo, apan sa walay kinutuban nga kaalam, hustisya, gugma ug gahom sa Dios.

Sa pagtan-aw sa Bibliya ingon nga Pulong sa Diyos, nga gihatag kanato aron ipunting ang iyang kinaiya ug plano, gipasaligan kita sa mga panid niini nga ang bantog nga Magbubuhat, kinsa naghatag kanato sa kinabuhi sa una, makahimo usab sa pagpasig-uli niini, ug mga katuyoan sa pagbuhat sa ingon . Gihulagway kini sa Bibliya ingon nga nahimo pinaagi sa pagkabanhaw sa mga patay. Gikan sa “abug sa yuta” gamiton sa Diyos pag-usab ang iyang gahum sa paglalang aron makahimo, dili usa lamang ka lawas sa tawo, kondili binilyon, ug sa paghimo niini sa matag hunahuna ug sa matag kinaiya nga naangkon niadtong mga namatay.-I Cor. 15 21,22,35,38

Kini magpasabut nga ang panumduman mapasig-uli, aron ang matag indibidwal makahinumdom sa nangagi ug makabenepisyo gikan sa mga leksyon nga nakat-unan. Pila ka mga higayon nga nakadungog kita sa mga tawo nga nag-ingon nga kon sila mabuhi pag-usab aron magpakabuhi, o makausab sa mga desisyon nga nahimo, pagkalahi gayud sa ilang himoon.. Kini ang tukma nga kahigayonan nga giplano sa Magbubuhat nga ihatag sa matag kaliwat ni Adan.

Dayon ang mga kasinatian niining kinabuhia mahimong bililhon kaayo alang kanila. Kon sila makabenepisyo gikan sa mga leksyon nga nakat-unan, pagdawat sa probisyon sa kinabuhi pinaagi ni Kristo, ug pagsunod sa mga balaod sa gingharian nga gipatuman, sila mabuhi sa walay katapusan. Busa ang plano sa Magbubuhat maylabot sa iyang tawhanong linalang matuman na, ug “wala nay kamatayon.” - Pin. 21:4; Isa. 25:8; Hos. 13:14; I Cor. 15:26■

DAWN BIBLE STUDENTS ASSOCIATION
EAST RUTHERFORD, NJ 07073

Kanato ang Kasulatan klarong nagtudlo:

NGA ANG IGLESYA MAO “ANG TEMPLO “ SA BUHI NGA DIYOS—
Labina ang talagsaong “binuhat”; ug padayon ang pagpanday niini sulod sa
Panahon sa Ebanghelyo o Maayong Balita---sukad nga si Kristo nahimong
Manluluwas sa kalibutan ug “ulohang bato” niini nga templo, nga diin kung
mahuman na, ang panalangin sa Diyos mahiabot sa ‘tanang katawhan’, ug
makapaduol sila Kaniya. —I Cor. 3:16; Efeso 2:20-22; Gen. 28:14; Gal. 3:29

NGA SA PAGKAKARON ANG PAGESILSIL, ANG PAGHULMA, UG
PAGPASINAW—sa mga konsagradong magtotoo sa gihimo nga pagtabon
ni Kristo sa mga sala nagapadayon, ug sa dihang ang kataposang miyembro
niini nga ‘mga

buhing bato’ ‘pinili ug bililhon’, maandam na, pagadad-on ang tanan sa
labaw nga Magbubuhat ngadto sa nahaunang pagkabanhaw; ug ang templo
mapuno sa Iyang himaya, ug mahimo nga tagboanan sa Diyos ug sa tawo sa
tibuok milenyo. —Pinadayag 15:5-8

NGA ANG BASEHAN SA PAGLAUM SA IGLESYA UG KALIBUTAN

Nagsumikad sa kamatooran nga si ‘Hesu-Kristo, pinaagi sa grasya sa Diyos,
nakatagamtam ug kamatayon alang sa matag-usa ka tawo’, “usa ka lukat
alang sa tanan”, ug mamahimo nga “matuod nga kahayag, nga magadan-ag
sa matag-usa ka tawo nga niabot sa kalibutan,” “sa gitakda nga panahon.”—
Hebreo 2:9; Juan 1:9; 1 Timoteo 2:5,6

NGA ANG PAGLAUM SA IGLESY

A mao nga mamahimo siya nga sama sa iyang Ginoo, “sud-onga Siya sa
Iyang pagka-Siya,” ‘pakig-ambit sa diosnong kinaiya’, ug ambit sa Iyang
himaya ingon nga Iyang isig kamanununod.—1Juan 3:2; Juan 17:24; Roma
8:17; 2 Pedro 1:4

NGA ANG KASAMTANGANG TAHAS KARON SA IGLESYA

mao ang paghingpit sa mga balaan alang sa umalabot nga buluhaton sa pag-
alagad; sa pagpalambo diha sa iyang kaugalingon ang matag grasya; nga
mamahimong mga saksi sa Diyos alang sa kalibutan; ug nga maandam para
mahimong mga hari ug mga pari sa sunod nga kapanahonan.—Efeso 4:12;
Mateo 24:14; Pinadayag 1:6, 20:6

NGA ANG PAGLAUM ALANG SA KALIBUTAN

nakadepende sa pagpanalangin sa kahibalo ug kahigayonan nga igahatag
ngadto sa tanan pinaagi sa usa ka libo ka tuig nga Gingharian ni Kristo— ang
paghibalik sa tanan nga nawala kang Adan, sa tanan nga andam ug masinug-
tanon, sa mga kamot sa ilang Manunubos ug sa Iyang nahimaya nga iglesia—
sa diha nga ang tanan nga nagpakadautan pagalaglagon. ---Mga Buhat 3:19-
23; Isaias 35